

POVZETKI REFERATOV

Božena TOKARZ: *O empatiji v prevodu*

Prevajalski proces zahteva od prevajalca kompetentnost, sposobnost verifikacije, negacije in akceptacije skozi besedilo projiciranih stališč, natančno analizo in interpretacijo ter najvišjo in stabilno stopnjo občutenja identitete lastnega jezika. Njegov izdelek neizogibno zaznamujejo intertekstualnost, intersubjektivnost in pragmatičnost, zaradi česar mu je dana možnost posredovanja v medkulturni komunikaciji.

Prevajalec mora posedovati sicer nasprotujoče si spretnosti: tako obrtniške kot umetniške. Da bi lahko prevod zares izpolnil zase značilno komunikacijsko funkcijo, mora priti med prevajalcem in besedilom do spoznavno-čustvenega sporazuma, vzpostaviti se mora torej specifični empatični odnos. V tem primeru je ohranjeno ravnovesje med tujostjo in svojskostjo prevoda, kar pomeni, da ne pride niti do pretiranega prisvajanja tujih elementov niti do podrejanja tujemu.

Marija PIRJEVEC: *"Baržunasta lirika in Integrali" v italijanščini*

Referat želi osvetliti, kolikšen je bil prispevek prevajalke pri uveljavitvi Srečka Kosovela v italijanščini. Čeprav se je njegova lirika pojavila v Italiji že v prvi polovici 20. stoletja, je bil izbor prevedenih besedil vendarle preskromen, da bi lahko zbudil globlje zanimanje. Ob tem seveda ne gre pozabiti, da je Trst v prvem povojnem obdobju, nabitem z nacionalnimi konflikti, molčal ne samo o Kosovelu, temveč tudi o slovenski književnosti sploh. Prvi, rahli znaki strpnejšega odnosa do Slovencev in njihove kulture so se namreč pojavili šele v šestdesetih letih na straneh tržaške revije *Umana*, ki jo je urejala Aurelia G. Benco. Njeno prepričanje

o nuji dialoga s slovensko govorečimi someščani je seveda izraz novega političnega in kulturnega programa, ki se je oblikoval v nekaterih tržaških krogih v tistem času. Jolki Milič pa gre priznanje, da je z izjemno prevajalsko intuicijo znala ujeti ugodni trenutek in predstaviti v knjigi *Poesie di velluto e Integrali* (1972) italijanskim kulturnim krogom miselno in slogovno raznovrstnost pa tudi aktualnost Kosovelove lirike. Šlo je za pionirsko dejanje z daljnosežnim pomenom, saj je prav italijanski Kosovel vzpodbudil kasneje nekatere vidne italijanske intelektualce, da so se začeli seznanjati s Slovenci in njihovo kulturo.

David BANDELLI: *Dve varianti italijanskega Kocbeka: Antonio Setola in Jolka Milič*

Prispevek se, po pregledu recepcije dela Edvarda Kocbeka v italijanski prevodni literaturi, zaustavlja pri dveh antologijskih izborih Kocbekove poezije, ki sta jih opravila dva prevajalca - Antonio Setola (leta 1979) in Jolka Milič (leta 2004). Pri tem ugotavlja njune prevodne izbire in se posebej posveča njunemu pristopu pri prevajanju slovenskega avtorja v italijanščino. Raziskuje tudi njuno interpretacijo Kocbekove poezije, ki izhaja iz različnega narodnostnega in literarnega gledišča, iz katerega oba avtorja gledata na Edvarda Kocbeka.

Zoltan JAN: *Dvoje italijanskih popotovanj: Jolka Milič in Ciril Zlobec*

Primerjava posredovanja slovenske književnosti v italijanski kulturni prostor dveh ustvarjalcev, ki sta med petimi Slovenci, ki so na tem področju največ napravili, pokaže, kako različni mehanizmi delujejo na področju medkulturnih stikov dveh zelo različnih narodov.

Bogomila KRAVOS: *Josip Tavčar: domet posredniške vloge*

Josip Tavčar: Dutovlje 1920 - Trst 1989, germanist, profesor na višjih srednjih šolah, dramatik, prevajalec, esejist, kritik, umetniški vodja in predsednik upravnega odbora SSG - Trst.

Glede na dvosmernost Tavčarjeve posredniške vloge bi bilo umestno izpostaviti odziv, na katerega so naletela njegova dela pri osrednje slovenski kritiki zaradi razvidnega vnosa italijanskih prvin v slovensko dramatiko. Dosežki med Italijani, za katere je pisal najprej kritike gledaliških predstav SNG - Trst in članke o slovenski kulturi (1948-1958 v "Il Corriere di Trieste"), so otipljivejši, gre namreč za razvoj stikov, ki se v letih njegovega delovanja v SSG-Trst (1959-1981) začnejo na tržaški ravni z italijanskim Stalnim gledališčem za F-Jk, potem pa zadobijo drugačen obseg na vsedrjavni: uvrstitev SG - Trst med redno delujoča italijanska stalna gledališča. Med sodelovanji in izmenjavami so najpomembnejša gostovanja Stalnega gled. F-Jk v Ljubljani januarja 1963 s Tomizzovo Vero Verk in uprizoritev Grumovega Dogodka leta 1972 in Cankarjevega Martina Kačurja v Tomizzovi dramatisaciji v sez. 1976-77 v isti tržaški ustanovi ter publikacijo (skupno s F. Bordonom in J. Koruzo) *Il teatro sloveno*, Benetke-Padova, 1975.

Martina OŽBOT: *Slovensko-italijanski kulturni odnosi skozi prizmo književnega prevajanja*

Namen prispevka je orisati temeljne značilnosti italijansko-slovenskih kulturnih odnosov, kot se nam razkrivajo na osnovi obojestranske prevodne produkcije. Zanje je značilna izrazita asimetričnost, ki je pogojena s številnimi med seboj sprepletenimi okoliščinami, in sicer predvsem s sorazmerno kanoničnostjo in samozadostnostjo italijanske književnosti na eni strani ter obrobnostjo in prevodno naravnostjo slovenske književnosti na drugi. Izhajajoč iz opazovanja izbranih prevodov in njihovega funkcioniranja v ciljni kulturi, bo avtorica skušala slovensko-italijansko oz. italijansko-slovensko prevodno izmenjavo razčleniti v luči poglobitnih dejavnikov, ki sooblikujejo recepcijo prevodov; med njimi bodo izpostavljeni predvsem naslednji: a. zunajbesedilne okoliščine, b. literarne in žanrske značilnosti

izhodiščnih besedil in kriteriji njihove selekcije, c. prevajalčeve kompetence, d. prevodne strategije.

Vladka TUČOVIČ: *Zofka Kveder - slovenska in hrvaška ustvarjalka*

V letu 2006 mineva 80 let, kar je v Zagrebu umrla slovenska pisateljica, dramatičarka, urednica, publicistka in prevajalka Zofka Kveder. V hrvaško glavno mesto se je iz Prage, kjer je živela med letoma 1900 in 1906, za dvajset let preselila pred natanko sto leti. Večino svojih knjig v slovenskem jeziku je napisala izven slovenskega ozemlja, tudi najdaljše besedilo, roman *Njeno življenje* (1914). Poleg urejanja slovenske revije *Domači prijatelj* (1904–1914), ki je izhajala v Pragi, je bila urednica dveh hrvaških časopisov, *Sjela* (1904–1906) in *Ženskega svijeta/Jugoslavenske žene* (1917–1920). V hrvaščini je napisala roman *Hanka* (1916), pred tem je izdala *Jedanaest novela* (1913). Še posebej zanimiva je njena dvojezična, slovensko-hrvaška zbirka črtic in novel *Iskre* (1905). V hrvaščino je poleg ostalega prevedla *Najbolje slovenske novele* (1913).

Prispevek se ukvarja z vprašanjem medkulturnosti in kulturnega posredništva med slovensko in hrvaško književnostjo v delu te nenavadne literarne ustvarjalke prve četrtine 20. stoletja.

Ana TOROŠ: *Gradnik pri Italijanih*

Gradnikove pesmi v italijanskem prevodu so se najpogosteje pojavljale v italijanskih revijah in antologijah med leti 1938 in 1959. Edina pesniška zbirka Alojza Gradnika v italijanščini je izšla leta 1984, druga izdaja je iz leta 2001. Opazno je neskladje v tematiki med izbranimi in prevedenimi Gradnikovimi pesmimi v Italiji in pesmimi v slovenskih izborih Gradnikove lirike. V italijanskem prostoru se je v Gradnikovem času uveljavila podoba o njem kot pesniku italijanskih korenin in kot povezovalcu italijanskega in slovenskega kulturnega prostora.

Barbara PREGELJ: *Federico García Lorca v slovenskih prevodih*

Prispevek skuša osvetliti problematiko prevajanja Federica Garcíe Lorce v slovenščino, obenem pa se ob 70. letnici pesnikove smrti ukvarja tudi z vprašanjem vrednotenja njegovega dela (in posledično tudi prevodov).

Federico García Lorca velja za relativno lahko prevedljivega avtorja, zato ne preseneča, da je v slovenščini mogoče prebrati vsa njegova najpomembnejša dela. Na težave pri prenašanju njegove besede v slovenščino bo skušala pokazati analiza nekaterih prevodov Lorcovih pesmi (Gradnik, Košir, Bergles, Milič), ob katerih se bo avtorica prispevka osredotočila predvsem na problem prevajanja asonance v slovenščino.

Tamara KLANJŠČEK: *Vpliv kulturnospecifične metavsebine na kakovost prevoda na primeru romanov Teci, Zajček (Rabbit Run, 1960) in Rabbit se vrača (Rabbit Redux, 1971) ameriškega pisatelja Johna Updika*

Ameriški pisatelj John Updike, čigar dela so bralci toplo sprejeli po vsem svetu, slovi kot eden najboljših književnikov našega časa. Kljub temu pa je v slovenskem prostoru premalo poznan, saj je glede na širok avtorjev opus Updikovih prevodov v slovenščini malo, še manj pa je kritičnih odmevov na njegovo delo. Updikovo nenehno sklicevanje na ameriško okolje je morebiti eden izmed razlogov, zakaj so ga slovenski prevajalci in kritiki zanemarili, saj je večina zunajbesedilnih informacij, ki jih v svojih romanih in kratkih zgodbah uporablja, za slovenskega bralca tujih.

Cilj članka je tako prikazati, kako kulturnospecifična metavsebina romanov *Teci, Zajček (Rabbit Run, 1960)* in *Rabbit se vrača (Rabbit Redux, 1971)* vpliva na kakovost prevodov. V samo umetniško vrednost poslovenjenih besedil se ne bom poglobljala, skušala pa bom odgovoriti na vprašanje, ali prevod oz. priredba obeh romanov, prevajalčevo ter bralčevo (ne)poznavanje ameriškega okolja lahko vplivajo na razumevanje glavnega lika in njegovih dejanj.

Tatjana PREGI KOB: *V Italijini nagrajeni prevodi Jolke Milič*

Kot poseben (krajši) zapis bi bilo zanimivo koliko slovenskih pesnikov je dobilo v tujini nagrado (izključno) zaradi prevodov Jolke Milič in s tem v zvezi tudi predstavitve slovenskih pesnikov in pesnic v italijanskih revijah. V reviji *Le Voci della Luna* je marca 2005 v posebni številki objavila izbor dvanajstih slovenskih pesnic kot zametek antologije slovenskih pesnic, ki jo pripravlja v italijanskem jeziku. S tem v zvezi bi bilo zanimivo kako daleč je s temi prevodi in koliko je možnosti, da bi antologija slovenske ženske poezije po njenem izboru izšla v Italiji.